

דיני ריבית והלווה

Week 14

שו"ע קס"ב א'-ג' (סאה בסאה)
בית יוסף ק"עז י"ד-י"ט (רבית דרך קנס)

A program funded solely by the Night Seder
Bais Medrash
Please contact us for sponsorship
opportunities

לז"נ שלום פנחס בן מרדכי אליעזר ע"ה

חייא לרביה : ז סת"ק
והראש בחשונה כלל ק"ת סי'
ק"ו וחסד' הרשב"א ויכ"ה הכל
כז : ח חסדקת הגה' שם דף
ע"כ ע"כ וספי' השני שברשי'
וכן סי' הרי"ף והראש"ש שם
והרמב"ם נס"י מה"מ :
מ כדעת הרמב"ם שם :

שעשה כבר בסיפור שכבר הלכו סלה ונעשה בסיפור
 ביד אחר ה"ל כאלו היה בידו. כלל מן סל"ו
 בזה מלמן הכתובים פרק כלל מלכות מלכות
 כלל ה' ד"ה הקריש וכו' ודיוק שיש לו פקדון
 שכתוב שהי אסוף למ"ד כפ' אסוף (דף ס"ג)
 להדיא כפ"ס חס"ל (דף ס"ג) גבי סלה כסא
 אינו כמות פקדון אלא לידם כינוי משום דלינו
 וכו' החזקין (פ' כ') גבי הלום פירות וכו' ומשם
 משני שמותיו

בית יוסף ק"עז י"ד-י"ט (רבית דרך קנס)

בית יוסף יורה דעה קעז הלכות רבית בית יוסף תקן

ואני אשרתך זמן כן נפק כן מעות שמתן לי היה אפשר לנדה להחיר. מיהו כל כי הלא גוונא משמע לי דמחזי הערמה וזרין יסוב שהרי כחז הרשב"א נמשכה (ח"א סי' תרפו) וזה לשונו שאם אתה אומר כן תתנו פתח לרמאין המלוים צריכים צענין הזה וסכמים אפילו מה שמוחר אסרו משום הערמת רבית זה שהוא כרצית קלוזה לא כל שכן ע"כ. וראה מדבריו שאין להקל בהערמת רבית. וגם כן משמע מדברי מהר"ם דלא אשכח מהר"ם דהיה אלא כשיטתו לו הקרן [במתנה גמורה] קטן משמע דבגוונא אחרינא אסור דאם לא כן לשמעיהן אה וכל שכן גזרון לו הקרן במתנה:

יד האומר לחבירו אם לא אפרעך לזמן פלוני הריני חייב לך מעכשיו ולזמן העיבוד כן דיערם בין שהמנה בשעת הלואה בין שהמנה כן אחר שהגיע זמנו וארווח ליה וימנא אחרינא ושאל לא יפרענו לזמן ההוא נחמיש לו מעכשיו כן דיערם כחז בעל המרומות כח"ד סי' נג) דשרי וכן כחז ק' מיג"א סי' קי. וכחז רבינו ירוחם נחמיש י"ו (מט ע"ג) בשם ספר התרומה שאע"פ שזמן הדין מותר מכל מקום אסור לעשות כן מפני הערמת רבית וכן כחז הרשב"א נמשכה (ח"ב סי' ג) (ה*) וכן כחז נמשכות (המיוחסות) להרמב"ן סימן רכ"א וקע"ה קיב):

בו ודע שאע"פ שהרשב"א דעמו לאסור זה כחז (שם) ונח"א סי' תתקפס) להחיר באשה שנחייבה לפרוע לחתנה נדונית בתה לזמן פלוני ואם תעבד מלפרוע מוסף לו על כך הנהויה על כל עשרים דינר מהם ו' פשיטין בכל חדש דשרי ולא דמי להא דמתן (ספ) מרצין על השכר ואין מרצין על המכר דהתם כיון שהוא לוקח קרקעו של זה וחייב ליתן לו דמיו עכשיו והוא אומר לו אם מעכשיו כן ואלו לזמן פלוני כן וכן נמנא זה כאשר נטר לי אצל זאת שנותנת לו בתה ועוד נותנת לו נדונית עמה מאי אגר נטר איכא הכא הא למה הדבר דומה למי שנותן מתנה לחבירו ואומר לו אני נותן לך כן וכן לזמן פלוני ואם לא אמן לזמן פלוני עוד אני מוסף כן וכן עכ"ל:

וזו ומכ"כ מקום מה שכחז בהגהות דמרדכי דמליעא (סי' מה) וקע"ה קיב):

דרכי משה (ה*) בתשובת הרשב"א (ח"א) סימן תרנ"א דאסור לכתוב בשטר ההלואה אם לא אפרעך לזמן פלוני אפרע לך כן וכן אע"ג דאין כאן משום אגר נטר דהא אי פרע בזמניה לא היה מרבה לו כלום ואם לא פרע במישרם זמניה ממש חייב ליתן לו [באותה שעה] קיא קרן וקנס ואין ממחין לו על הקרן כלל וא"כ ליכא אגר נטר אפילו הכי אסור דלא גרע מרבית מאוחרת אף על גב דאניה אגר נטר כיון שנהנה מחמת ההלוואה אסור ועוד דלא גרע מהערמת רבית עכ"ל: ובתשובת בר ששת סימן של"ה האריך בדבר וכתב דאפילו למאן דאסר הני מילי היכא דזווי יתיב וזווי שקיל אבל אי יתיב פירי ושקיל זווי או להיפך שרי עכ"ל. ועיין לעיל ריש סימן קס"ג (ד"מ ארוך אות א) וקע"ה (ד"מ ארוך אות ב) דאי יתיב זווי ונטול פירי יש אומרים דאסור דהא אוסר לשם אי נותן לו

הגהות והערות (ה*) בתשובת הרשב"א (ח"א) סימן תרנ"א דאסור לכתוב בשטר ההלואה אם לא אפרעך לזמן פלוני אפרע לך כן וכן אע"ג דאין כאן משום אגר נטר דהא אי פרע בזמניה לא היה מרבה לו כלום ואם לא פרע במישרם זמניה ממש חייב ליתן לו [באותה שעה] קיא קרן וקנס ואין ממחין לו על הקרן כלל וא"כ ליכא אגר נטר אפילו הכי אסור דלא גרע מרבית מאוחרת אף על גב דאניה אגר נטר כיון שנהנה מחמת ההלוואה אסור ועוד דלא גרע מהערמת רבית עכ"ל: ובתשובת בר ששת סימן של"ה האריך בדבר וכתב דאפילו למאן דאסר הני מילי היכא דזווי יתיב וזווי שקיל אבל אי יתיב פירי ושקיל זווי או להיפך שרי עכ"ל. ועיין לעיל ריש סימן קס"ג (ד"מ ארוך אות א) וקע"ה (ד"מ ארוך אות ב) דאי יתיב זווי ונטול פירי יש אומרים דאסור דהא אוסר לשם אי נותן לו

הגהות והערות (ה*) בתשובת הרשב"א (ח"א) סימן תרנ"א דאסור לכתוב בשטר ההלואה אם לא אפרעך לזמן פלוני אפרע לך כן וכן אע"ג דאין כאן משום אגר נטר דהא אי פרע בזמניה לא היה מרבה לו כלום ואם לא פרע במישרם זמניה ממש חייב ליתן לו [באותה שעה] קיא קרן וקנס ואין ממחין לו על הקרן כלל וא"כ ליכא אגר נטר אפילו הכי אסור דלא גרע מרבית מאוחרת אף על גב דאניה אגר נטר כיון שנהנה מחמת ההלוואה אסור ועוד דלא גרע מהערמת רבית עכ"ל: ובתשובת בר ששת סימן של"ה האריך בדבר וכתב דאפילו למאן דאסר הני מילי היכא דזווי יתיב וזווי שקיל אבל אי יתיב פירי ושקיל זווי או להיפך שרי עכ"ל. ועיין לעיל ריש סימן קס"ג (ד"מ ארוך אות א) וקע"ה (ד"מ ארוך אות ב) דאי יתיב זווי ונטול פירי יש אומרים דאסור דהא אוסר לשם אי נותן לו

טור <מכון שירת דבורה> עמוד מס 523 ח (יו"ד קיב - קפב) יעקב בן אשר (בעל הטורים) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה